

Økonomiplan 2024-2027

I tillegg til å være aktivitetshus for Den norske kirke, er kirkebygningene bevaringsverdige av historiske, kulturelle og arkitektoniske grunner. Tiltak på slike bygninger gjøres i visse tilfeller for å heve standard og i andre tilfeller for å bevare bygget i mest mulig opprinnelig stand. I årets økonomiplan er det lagt inn flere tiltak for mer miljøvennlig og energieffektive oppvarmings løsninger for kirkene. Estimatenes i økonomiplan er basert på tidligere tilstandsanalyser, saksutredninger og vedtak i tidligere fellesråd og administrative vurderinger. Behov meldt inn for gravplassene er inkludert i planperioden.

Tilstandsanalyser er utarbeidet for alle kirkebygg og årstall er referert til i saken under. Tilstandsrapporter er grunnlag for KFs arbeid med vedlikehold og rehabilitering av kirkebygg og grunnlag for en langtidsplanlegging av rehabiliteringstiltak. Formålet er å gjenopprette et ordinært vedlikeholds nivå og en mer bærekraftig og energieffektiv energibruk på kirkene.

Forvaltning av kirker, kirkegårder og gravplasser, mv. omfattes av flere lover. Det gjelder hovedsakelig trossamfunnsloven, gravplassloven, kulturminneloven og plan og bygningsloven. Rundskriv *Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser som kulturminne og kulturmiljø* (Q-06/2020) er særlig relevant for beskrivelser om vernebestemmelser, søknads- og godkjenningsprosesser og ansvarsfordeling i forvaltning.

Innhold

Historikk om kirkelig eiendomsforvaltning i Færder	2
Finansiering	3
Nøtterøy kirke	4
Nøtterøy kapell.....	5
Teie kirke	5
Torød kirke	6
Veierland kirke.....	7
Tjøme kirke.....	8
Hvasser kirke	10
Borgheim menighetssenter/kirkekontor.....	10
Tjøme kirkestue/kirkekontor.....	11
Fredtun forsamlingslokale.....	11
Gravplassforvaltning.....	11

Historikk om kirkelig eiendomsforvaltning i Færder

Fra 2010 frem til utgangen av 2017 har det vært en samarbeidsavtale mellom Nøtterøy kirkelige fellestråd og Castor kompetanse om helhetlig tilstandsvurdering og systematisk istandsetting av kirkebygg på Nøtterøy. Målsetning var å bringe bygningene opp til et ordinært vedlikeholdsnivå. Tjøme og Hvasser har ikke hatt samme systematisk gjennomgang, men utvalgte prosjekter har vært prioritert etter behov. En større rehabilitering av Tjøme kirke ble gjennomført i 2005-2006 i forbindelse med 140 års jubileum.

I tidsrommet 2014-aug 2018 var det en prosjektstilling knyttet til investeringsprosjekter på Nøtterøy. Stillingen var opprettet ettersom rehabiliteringstiltak i tilstandsanalyser var svært omfattende og for å få opp tempo på prosjektutførelse. Fra og med 2018 er eiendomsforvaltning for kirkelige bygg er organisert som en del av KFs fast drift for øvrig. KF har med dette direkte prosjektleder rolle enn tidligere, og det er derfor viktig å knytte oss til andre fagmiljøer enten i kommunen eller i andre omkringliggende kirkelige fellestråd. Det er også aktuelt å knytte til oss byggeteknisk prosjektledelse for større eller mer komplekse prosjekter. For øvrig tar kommunen ansvar for nye kirkebygg og anlegg/utvidelse av kirkegård iht. tjenesteytingsavtalen.

Det brukes dataverktøy IK-Bygg/LAFT for å systematisere internkontroll og bygningsvedlikehold. Flere andre kommuner og kirkelig fellestråd i bispedømme bruker samme dataprogram. Programmet er tilpasset for kirkebyggforvaltning.

Prosjektene i økonomiplan er omtalt for hver av kirkene og for gravplassforvaltning. En kort innledende beskrivelse forteller fakta om bygningsår, stil, og antall sitteplasser, og hvilke arbeider er gjort i senere år.

Finansiering

I økonomiplan for perioden 2024-2027 meldes det inn kostnadsbehov på 27,92 millioner kroner for å oppnå en tilfredsstillende tilstand, samt møte forventede krav/pålegg. Når ubrukte midler fra 2023 (forventet) overføres til neste år, er behovet for totalfinansieringen fra kommunale bevilgninger 22,64 millioner i økonomiplanperioden. Det forutsetter bruk av fondsmidler kr. 0,50 millioner, tilskudd kr. 1,35 millioner fra Riksantikvaren og Enova, og at KF søker om eksterne midler der hvor det er mulig. Tallene omtalt i dokumentet og i tabellen er uten mva. Budsjettet oppdateres med mva. kostnad og kompensasjon (mva. går i null i investeringsbudsjett).

Riksantikvaren har tildelt Færder kirkelige fellesråd totalt kr. 1,0 millioner for rehabilitering av Tjøme kirke. Midlene er øremerket middelalderkirker og listeførte kirker med byggeår 1851-1900. Midlene er øremerket slik: Tjøme kirke, utvendig vegger – Naturstein og kalk (2024-2026) Kr. 1 000 000,-.

Sammenlignet med økonomiplanen for 2023-2026 er det gjort flere endringer i økonomiplan for 2024-2027, spesielt for det første året i perioden. Hovedfokus i økonomiplanen for 2024-2027 vil være å videreføre arbeidene med de kulturhistoriske viktige bygningene som er et satsingsområde. I 2024 er det et særlig fokus på å energieffektivisere bygningsmassen. Reduksjon i energibruken vil gi lavere klimaavtrykk og redusere våre utgifter til energi. Reduksjonen av driftsutgifter til energi vil frigjøre sårt trengte midler for vedlikehold av bygningsmassen som har et stort vedlikeholdsetterslep. Det har vært et særlig fokus på istandsetting av kirkebygg og gravplass de siste år. Dette har medført et stort etterslep på våre andre bygninger, det være seg kontorer, driftsbygninger, kirkestuer samt forsamlingslokaler. I 2024 vil det fokuseres på energisparende tiltak som vil ha en stor og viktig betydning for bygningsmassen på sikt.

I pressemelding 41/2023 regjeringen: Regjeringen vedtar å opprette et kirkebevaringsfond på kr. 10 mrd. med en årlig bevilgning til listeførte og vernede kirkebygg på kr. 0,5 mrd.

Nøtterøy kirke og Tjøme kirke kommer innunder denne ordningen. Færder kirkelige fellesråd vil i årene fremover justere prosjekter på de nevnte kirkene etter muligheten som åpner seg med midler fra kirkebevaringsfondet. Dette er også en medvirkende årsak til omprioriteringer i økonomiplanen for 2024.

Det som er en stor – og usikker – fremtidig kostnad i økonomiplan perioden er et mulig pålegg om å skille overvann og spillvann ved Hvasser kirkegård og Gjervåg gravlund. To millioner kroner er lagt inn i 2026 til dette arbeidet, dersom pålegget kommer fra kommunen.

Kostnadsbeløp som er angitt per prosjekt er avgrenset til arbeid som skjer i økonomiperioden 2024-2027. Se også vedlagt tabell med talloppstilling.

Årets investeringer: I investeringsbudsjettet for 2023 er det budsjettetert med investeringer for kr. 7,01 millioner kroner. Disse er finansiert slik: kommunens tilskudd 2024 = 4,4 millioner, kr. 3,05 millioner disposisjonsfond/ubrukte midler overført fra tidligere og kr. 0,13 millioner overføring fra drift.

I 2024 er det budsjettetert med prosjekter for 6,76 millioner kr. Kommunen anmodes om tilskudd 5,0 millioner kr (tidligere vedtatt 5 millioner kr i 2024).

Nøtterøy kirke

Grunnlag: Tilstandsrapport 2011/ Castor kompetanse. Tilstandsrapport 2019 Mur og Mer.

Nøtterøy kirke er en korsformet basilika bygd på 1100-tallet i gråstein og tegl, hvitkalket. Påbygg fra 1839 og 1883 og 1960. Ca. 470 sitteplasser (2 gallerier). Vernestatus: Fredet (middelalderkirke). Kirkegård/middelalderkirkegård.

I senere år har det vært gjort omfattende istandsettingsarbeid for å bringe kirken opp til et ordinært vedlikeholds nivå. Bl.a. istandsetting av tak, beslag, nedløp, utskiftning av varmeanlegg, installasjon av sprinkleranlegg til tårn og over loft, nye tekniske rom for el-inntak, hovedtavle og varmeanlegg. Ny kabelstruktur under gulvet for el.punkter til varme, lys, samt nye kabelstrek i tak og oppgradering til LED belysning. Det er opparbeidet en utvendig kjellernedgang og installert nye toaletter. Asfaltert og lagt brostein rundt kirken. Korpartiet og taket over galleriene er rehabilitert. Overvannsledning er skiftet ut. Fasadebelysning og innvendig belysningsplan er gjennomført. Lynvernanlegg er oppgradert. Dører og vinduer utvendig er istandsatt. Gallerioppganger er istandsatt og nytt ringeanlegg installert i 2020. Utvendige vegger og sokkelmur istandsatt i 2021. Rehabilitering og behandling av kirkerommets vegger og himlinger i 2022. Og modernisering av kirketjenersakristi i 2023.

Følgende prosjekter gjenstår for å fullføre planlagt istandsettingsarbeid: våpenhus rehabilitering og inventar konservering med overflatebehandling, kulturminne sydportalen og utvendige kalkarbeider.

Pilotprosjekt kalk 2023-2024 NYTT 370'

Nøtterøy kirke opplevde store problemer med kalkarbeider som ble utført i 2021. Det har i samråd med en rekke instanser blitt igangsatt et forsknings- og pilotprosjekt på kalkarbeider utført på Nøtterøy kirke. Fabrica kulturminnetjenester AS leder arbeidene. Historisk informasjon på utførelser og produktvalg, klimapåvirkning, materialvalg, utførsel samt en rekke andre parameter blir vurdert. En sluttrapport med videre anbefaling på arbeider blir utarbeidet sommeren 2024. Rapporten vil offentliggjøres og brukes av andre med samme problemstilling som Nøtterøy kirke. Dette vil også danne grunnlag for ny behandling av veggene. Det søkes om eksterne midler til pilotprosjektet.

KULTURMINNE SYDPORTAL (2024) 200'

Prosjektet er et pålegg fra Riksantikvaren om å synliggjøre trappetrinn og sokkelsteiner. De to tilhørende sokkelsteinene har fungert som portalvanger, og er en svært viktig del av kirkens historie. Grunnet nivåheving av terrenget rundt kirken de senere årene har trappetrinn, så vel som portalsteiner blitt delvis skjult. Fordi prosjektet innebærer graving inntil kirkemur skal det sendes søknad både til RA og VTFK-kulturarv. Dersom vernemyndighetene anser det som nødvendig vil NIKU bli engasjert til å overvåke utgravingen.

Rehabilitering av utvendige murer. (2024) NYTT 1200'

Etter store problemer med kalk hvittingen etter arbeider utført i 2021 er det nødvendig med en ny behandling av kirken utvendig. Arbeidene utføres etter resultater fra pågående pilotprosjekt. Pilotprosjekt kalk vil gi viktig informasjon på hvordan arbeidene skal utføres. Arbeidene søkes dekket av eksterne midler.

Våpenhus rehabilitering (2025) 550'

I henhold til RAs godkjenning skal diffusjonstett maling og puss fjernes i våpenhuset. Veggene skal kalkpusses og kalkmales. Arbeidsbeskrivelse sendes RA for endelig godkjenning.

Inventar konservering + overflatebehandling fast inventar (2026) 500'

Konservatorteknisk våtrengjøring, flekkreparasjon av oppsprekninger samt retusjering av det malte/dekorerte interiør av trematerialer.

Rengjøring og retusjering av altertavle, alterring, prekestol. Omtrekking knefall på alterring.

Nøtterøy kapell

Bygget i 1904. Inkluderer seremonirom og et tilbygg for utstyr, kontor, toalett og personalrom.

Kjølerom for kister er plassert i kjeller. Kapellets yttervegger er av murverk og stein, tilbygg er utført i tre. Seremonirom har 80 sitteplasser.

SD anlegg og oppgradering av oppvarmings anlegg (2025) NYTT 500'

Nøtterøy kapell har i dag ingen styrt oppvarming. Etter god erfaring fra Nøtterøy og Tjøme kirke ønskes det installert en SD anlegg i kapellet. SD anlegget vil automatisk styre varmen etter avtaler som er gjort i booking systemet. Dette vil minske energiforbruket og gi en god styring på temperatur og fukt i kapellet. Nøtterøy kapell er oppvarmet med i hovedsak luft til vann varmpumper fra oppgraderingen i 2007. Eksisterende eldre varmpumper vurderes å byttes ut i nyere mere energieffektive varmpumper samtidig med arbeidene med nytt styringsystem.

Teie kirke

Jf. Tilstandsregistrering 2016 / Castor kompetanse, NKF sak 48/16

Teie kirke er en arbeidskirke bygd i 1977 i tegl med tretak. Opp til 510 sitteplasser. I bygget finner du også Teie kirkes barnehage, tilfluktsrom og kontorplasser for kirkelige ansatte.

I senere år er det oppgradert ventilasjons- og varmeanlegg (2012-2017), oppgradering lyd/bilde teknisk utstyr (2014), installert nye lysarmaturer i våpenhus/garderobe, og utomhus landskapsarbeid gjennomført (2014). Nytt ringeanlegg for kirkeklokker, fastmonterte takstiger er installert i 2019. Istandsetting av sokkelmur, grunnmur, kirkerommets overlysvinduer og kjellervinduer utført. Områdebelysning for Teie kirke utvendig opparbeidet i 2020 og menighetsrådet har bekostet fullstendig oppgradering av kjøkken i kjelleretasje. I 2021 er det gjort en fullstendig omteking av samtlige takflater og isolert på nytt. Gesims er utvidet tilpasset ny takkonstruksjon og malt på nytt. Bedret fall til taksluk. Vedlikeholdsarbeid på ytterdører og vinduer er gjennomført i 2022, inklusiv forarbeid og maling.

Energibrønner, varmpumper (2024) NYTT 1400'

Teie kirke omfatter en stor og energikrevende bygningsmasse. Oppvarming av bygningen skjer i dag i hovedsak med radiatorer/el-kjele, ventilasjonsanlegg og panelovner.

Å borre etter grunnvarme og montering av væske/vann varmpumpe vil gi en besparelse på 108 000kwt/år ihht. foreløpige beregninger. Dette tilsvarer en reduksjon i energibruken med 55%. Ved å borre 3 stk. brønner à 300m i grunnen, og koble disse opp mot væske/vann varmpumper kan det brukes for oppvarming av allerede etablerte radiatorer samt for oppvarming av ventilasjonsanlegg.

Solcellepaneler (2024) NYTT 700'

I arbeidet mot å gjøre Teie kirke mer klimanøytral vil det monteres solcellepaneler på deler av taket. Foreløpige beregninger gir en anbefaling på montering av 110 stk. solcellepaneler med en beregnet årlig produksjon på 34 000kwh/årlig tilsvarende 17% av dagens forbruk

Totalt vil energibrønner og solcellepaneler kunne redusere energiforbruket på Teie kirke fra dagens 193 000kwh/år til 51 000kwh/år. Tilsvarende en reduksjon på 73%.

Tilleggsarbeider: Solcellepaneler 2024, utbedring av tak:

Som del av arbeidet med å montere solcellepaneler, vil det legges et «flytende» lag med membran som vil beskytte den eksisterende membran mot slitasje både fra solcellepaneler men også den normale trafikken på taket som omhandler inspeksjon, rengjøring og snømåking.

Utgifter fordeler seg med 480' til solcellepaneler og 220' til utbedring av tak.

Modernisering av el-tavle (2025) - 350'

El-tavle er fra byggets opprinnelse. Prosjektet er vurdert flere ganger tidligere (2009, 2016) og er anbefalt i tilstandsrapport fra Castor, og igjen senere av Omega Holtan i forbindelse med intern-/el-kontroller. Det handler om økt brannsikkerhet, installasjon av automater med jordfeilbryter og moderne teknologiske overvåknings installasjoner. Det vil i tillegg være mulig å skille ut strømforbruk til barnehagen slik at dette er enklere å styre/forholde seg til.

Digitalt nøkkelsystem (2025) - 200'

Teie kirke har svært mange brukere og høy utleiefrekvens. Pr i dag er ulike systemnøkler i bruk, men det er ønskelig med bedre kontroll og enklere distribusjon. Det er også en viss fare for at mange nøkler har kommet på avveie gjennom årenes løp. Kostnadsbilde er usikkert, men oppdateres etter nærmere utredning.

Div. rehabiliteringstiltak (2026 - 2027) 400'

Utskifting av kjøkkeninventar/oppgradering av vaskelinje i hoved kjøkken i henhold til mattilsynets krav. Nytt og oppgradert sakristi kjøkken og eventuelle andre investeringer ihht. tilstandsvurdering og prioritering.

Torød kirke

Jf. Tilstandsregistrering 2013 / Castor kompetanse

Torød kirke er en langkirke bygd i 1914-15 i tre. Påbygd i 1930. 230 sitteplasser og galleri.

I senere år er vann og avløp oppgradert (2014-2015) og det er gjort omfattende rehabiliteringsarbeid på byggets skall (tårn, tak, beslag, vegger, og vinduer) i 2015-2017 og ny områdebelysning er

opparbeidet i 2016. I 2019 er lynvernanlegg oppgradert, det er installert ny el-tavle og automatisk ringeanlegg for kirkeklokkene. Nyanlagt universell gangvei mellom kirken og kirkestue i 2019 og ny gangsti og inngang foran i 2020.

Varmeanlegg/-styring (2024)

500'

Kirken har elektrisk oppvarming ved rørovnner montert i gulvet under kirkebenkene. Varmeanlegget har kabelfremføring via kjeller. Generelt i kirkebygg er det et ønske om en lav hviletemperatur når kirken ikke er i bruk og en hurtig oppvarmingstid når kirken skal brukes. Dette er ønskelig både av bevaringshensyn og økonomisk hensyn. Det anbefales derfor å skifte ut eldre, mindre effektive rørovn oppvarming med nytt varmeanlegg.

Torød menighet har også ønsket å erstatte kirkebenker med frittstående stoler og jobber med utredning av dette. Når denne prosessen og anskaffelsen er gjennomført er det aktuelt å skifte ut varmeanlegg til noe mer effektivt. Ulike alternativer vil bli vurdert. Hovedfokus vil være et energieffektivt oppvarmingssystem som muliggjør en hurtig og energieffektiv oppvarming av kirken når denne skal brukes. En kombinert løsning med luft-luft varmepumper og en kalender styrt oppvarming av kirken sees som en god mulighet.

Ny belysning i kirkerommet (2024-2025) NYTT

400'

Det har tidligere vært et ønske fra menighetsrådet om å lysne panelet i kirken. Kirken har vært opplevd mørk og årsaken har vært gulning av den ubehandlede panelene.

Ny vurdering er gjort og det ønskes å beholde kirken i sitt opprinnelige utseende og heller oppgradere belysningen i kirken. Utarbeidelse av belysningsplan og søknad til biskop forventes igangsatt 2024. Med påfølgende oppgradering av belysning i 2025.

Brannsløkkeanlegg (2026-2027)

600'

Kirken har brannalarm (deteksjon og varsling), men ikke sløkkeanlegg. Estimater er for et enkelt sløkkeanlegg på loft og i tårn samt førprosjekt for utredning av løsning.

Veierland kirke

Jf. Også NKF sak 30/16

Veierland kirke er en langkirke bygd i 1905 i tre. Senere er galleri og tårn endret. 175 sitteplasser, orgelgalleri. Kirkegård.

I senere år er det utført få av tiltakene som er identifisert for Veierland kirke. Strakstiltak (nytt aspirasjons alarmanlegg, utvidet skadepkontroll av vegger og tårn, lekkasjetetting av tårntak og glugger) er utført. Likevel er forfall en realistisk risiko for Veierland kirke, og i prinsipielle samtaler med kommunen bør det drøftes hvorvidt det er politisk ønske om å opprettholde Veierland kirke som gudshus og kulturminne.

I 2019 er det fjernet kratt og mindre trær tett opp til kirken for å unngå råteskader. I tillegg er det elektriske anlegget gjennomgått. Nødvendige utbedringer av inntak, overspenningsvern og sikringer er foretatt. Lynvernanlegget er istandsatt. Høsten 2019 er det drenert langs nord og sørveggen for å stoppe vanninntrenging, og istandsatt grunnmur langs nordveggen. Dette er et minimumsnivå for å unngå ytterligere forverring. I 2023 er det gjort mindre arbeider for å forskjønne bygget og å holde tilstanden på stedet hvil. Lekkasje over sakristi er tettet, utvendig er fasader vasket og kledning/råteskader er overmalt.

Tilstandsrapporten viser at kirken har et stort behov for utvendig rehabilitering. Kledning er svært værslitt og det er store råteskader på kledningen. Vinduer og dører er svært slitte og trenger omfattende rehabilitering.

Ny kledning og rehabilitering av vinduer og dører (2026-2027)

1300'

Fjerne eksisterende kledning, montering av vindsperre og utlufting. Ny kledning og belistning rundt vinduer og dører. Rehabilitering av eksisterende vinduer og dører.

I KF sak 35/20 om «Veierland kirke – Bruk, kostnader og veien videre» er bruksområder, praktiske og juridiske perspektiver for Veierland kirke og kirkegård belyst og vurdert. Veierland kirke og kirkegård gir kirken et viktig tilbud for fastboende og ferierende. I tillegg viser kirken en viktig del av det historiske øylivet som bør opprettholdes for fremtidige generasjoner. Til vanlig er kirken i bruk til ca. 10 gudstjenester, 1-2 begravelser, 2-3 vielser, og 2-3 konserter i løpet av et år. Det er høyere aktivitet i sommermånedene enn ellers i året. De mest prekære reparasjonstiltak er gjennomført men det gjenstår særlig innvendig arbeid knyttet til råteskade/fukt og overflatebehandling. Likevel har Veierland kirke behov for reparasjoner og maling og det er—sammenlignet med flere av de andre kirkene—i dårligere stand.

Vedtaket fra sak 35/20 ble som følger: KF legger til grunn av Veierland kirkes drift opprettholdes på dagens nivå. Større investeringer bør vurderes etter kost/nytte verdi. Møtebehandling i sak 36/21 etterlyser ny vurdering av investeringsnivå/vedlikeholdsnivå på Veierland.

Ved vurdering av rehabiliteringstiltak vil det være viktig å skille mellom vedlikehold og istandsetting, og kategorisering av prosjekter som drift eller investering må avklares før prosjektene settes i gang.

Tjøme kirke

Jf. Tilstandsrapport 2019, OPAK

Jf. Tilstandsrapport med anbefalinger Mur og Mer 2015, Hilde Berntsen

Jf. Tilstandsrapport NIKU Inventar konservering 2021, Dagheid Berg

Tjøme kirke er en langkirke bygd i 1867 i stein. Restaurert i 1950 og utvendig restaurering i 2005-6. Tjømes gamle kirke ble trolig bygget på midten av 1300 tallet og ble revet for å gi plass til kirkebygget som er i dag. 350 sitteplasser, galleri. Vernestatus: Listeført. Kirkegård /Middelalderkirkegård.

I senere år er det oppgradert uteområdet foran Tjøme kirke, råteskade i tårnet er utbedret, og steinmur er istandsatt og utvidet rundt Tjøme kirkegård. Nytt lydanlegg er installert i 2018 og lynvernanlegg oppgradert i 2019. Snøfangere montert. Installasjon av varmestyringssystem 2019. I 2021 er det istandsetting av utvendige vegger på tårn/inngangsparti (skifter ut sementfugene), og teglsteinspartiene på kirkeskipene (sidene) av bygget. Samtidig er det istandsatt vinduer og dører. El-anlegg er oppgradert og alarmanlegg installert i Tjøme kapell (2019) og kapellets bakre rom er oppgradert ifm installasjon av kiste kjøleanlegg (2020). I 2021 er nytt tak lagt på kapellet (covid-19 midler).

Våren 2023 ble ny utvendig områdebelysning for Tjøme kirke og kirkegård installert. Dette er en del av et større prosjekt som inkluderer utbedring av rørnett (pålegg om å skille overvann og spillvann) og anlegg av brannvann inn til Tjøme kirke for fremtidig sprinkleranlegg. Det vil også bli framført en ny inntakskabel med høyere kapasitet (240amp) som vil bidra til økt kapasitet og raskere

oppvarming. Arbeidene ble gjort i krevende terreng, deler av berørt området er fredet middelalder grunn og arbeidene har vært overvåket av Niku.

Arbeidene ble ferdigstilt våren 2023 med en kostnadsramme på totalt kr. 5,05 millioner eks.mva.

Utvendige vegger – naturstein og tegl. (2024-2026) 3200'

Mange av de eksisterende fugene mellom naturstein og teglstein er blitt utbedret med sementmørtel i årenes løp. Sementmørtel er en tett mørtel som har medført oppbygging av fukt i konstruksjonen og medfølgende forvitring av kalkmørtel og frostsprengning av teglstein. I 2021 ble deler av kirken rehabilitert: tårn, utvalgte gesimser, vindusomramming og deler av natursteins mur. Skadet tegl ble byttet, sementmørtel ble fjernet og erstattet med fuger i kalkmørtel som er diffusjonsåpen og slipper ut fukt fra konstruksjonen.

Etter anbefaling fra Riksantikvaren vil det bli utført tilsvarende arbeider som i 2021 på trappegavler, teglsteins kor, pilastere, vindusomramminger og resterende naturstein på skipet. Arbeidene er tid- og ressurskrevende, men viktig for å forhindre ytterligere skader utvendig på kirken.

Tjøme kirke ble tildelt et tilskudd fra Riksantikvaren på inntil 60% av kostnadene, begrenset til kr. 1 000 000,- Utbetalingsanmodning må sendes riksantikvaren innen 30/09-2025

Sprinkleranlegg (2025) 5000'

Arbeidet gjennomføres i forbindelse med pålegg om å skille spillvann og overvann ved Tjøme kirke, kirkestue og offentlige toaletter. I 2022-2023 ble ny hovedvannledning lagt inn i kjelleren. Dette er første steg i forbindelse med sprinkleranlegg. I 2023 jobbes det med prosjektering av løsning, herunder type anlegg, vanntrykk og rørledning, plassering av teknisk rom, og innvendig ledningstrase. Når nødvendig godkjenning fra biskop, Riksantikvaren og Tjøme menighetsråd er på plass, blir tidspunkt for gjennomføring av anbudskonkurransen og arbeidene bestemt.

Toalett (2025) NYTT 600'

Tjøme kirke er mye i bruk til kirkelige handlinger, konserter og andre menighetsaktiviteter og menighetsrådet har lenge ønsket toalett i kirken. Kirken har nemlig ikke toalett og til nærmeste publikumstoalett må en gå 200 meter fra hovedinngangen gjennom kirkegård. Tilgang til toalettfasiliteter inn i kirken vil gjøre bygget mye mer tilgjengelig for besøkende, særlig for eldre og for familier med barn.

Når sprinkleranlegg installeres må det samtidig etableres et nytt teknisk rom i kirken. Plasseringen av teknisk rom i dåpssakristi frigjør plass til et universalt utformet toalett. Da det allerede gjøres arbeider med vann og avløp til sprinkleranlegg er det økonomisk og tidsbesparende og etablere et toalett samtidig.

Utstillingsmonter, lager og oppgradering sakristi. (2025) NYTT 350'

Omgjøring av dåpssakristi til teknisk rom og toalett medfører et behov for lagerplass i øvrige kirkerom, i tillegg vil det være behov for utstilling og bevaring av antikviteter fra kirkens historie som i dag er i dåpssakristi. Kirketjener sakristi bør oppgraderes/moderniseres for å kunne ha en mer effektiv lagerplass. Plassering og forslag på utførsel utarbeides og søkes samtidig med sprinkleranlegg.

Varmeanlegg utskifting (2027) 750'

Kirken har elektrisk oppvarming ved rørovnner montert i gulvet under kirkebenkene. Varmeanlegget har kabelfremføring i via kjeller. Det anbefales derfor å skifte ut eldre, mindre effektive rørovn oppvarming med nytt varmeanlegg. Det finnes ulike alternativer, bl.a. veggmonterte el-panel eller fritthengende benkevarmere under kirkebenkene. I 2019 er det installert varmestyringssystem som samler klimadata fra kirken i forhold til luftfuktighet og andre parameter. Dette gir grunnlag for videre planlegging av utskifting av varmeanlegg. Inntakskabel med større kapasitet ble lagt inn i kirken i 2023 i forbindelse med andre gravearbeider og med det er infrastruktur på plass for et nytt varmeanlegg.

Inventar konservering (2027) 600'

Jf. tilstandsrapport NIKU 2021.

Rapporten vurderer 35 gjenstander som anses som verdifullt i kulturminnesammenheng og anbefaler konservering eller restaurering med spesielle metoder. Listen er i prioritert rekkefølge. Dersom alle gjenstander på listen skulle konserveres er kostnadsprognose antageligvis for lavt. Det undersøkes også muligheter for tilskudd til konserveringsarbeid fra Riksantikvaren.

Hvasser kirke

Jf. Tilstandsrapport 2019, OPAK

Hvasser kirke er en langkirke bygd i 1903 i tre, påbygd i 1912. 220 sitteplasser, orgelgalleri. Kirkegård.

Lynvernanlegg er satt i stand i 2019 og det er installert tyverialarm. I 2021 er kirkebyggets kledningen skiftet, ny isolasjon lagt og veggene er overflatebehandlet på nytt (covid-19 midler). Nye vinduer på skipene.

Oppgradering av sakristier (2025) NYTT 300'

Oppgradering av begge sakristier. Nytt kjøkken samt generelle oppgraderinger.

Brannsløkkeanlegg (2026-2027) 600'

Kirken har brannalarm (deteksjon og varsling), men ikke sløkkeanlegg. Estimert er for et enkelt sløkkeanlegg på loft og i tårn samt førprosjekt for utredning av løsning.

Borgheim menighetssenter/kirkekontor

Borgheim menighetssenter er lokalet for kirkekontoret, inkluderer kontorplasser for 15 personer, en stor menighetssal, en ungdomssal og 2 møterom. Bygget var oppført i 1988. Bygget leies ut i tillegg til private arrangementer og andre, og lånes ut til frivillige foreninger og lag hjemmehørende i Færder kommune.

Det er ingen prosjekter som er oppført i økonomiplan. Likevel er det to mulige prosjekter som bør utredes. Det gjelder energistyringssystem for huset og digitalt nøkkelsystem. Energistyring ettersom det er mange brukere av huset og store arealer som oppvarmes. Oppvarming kunne med fordel være mer styrt for å spare på strømbruk. Digitalt nøkkelsystem også basert på at det er mange som bruker huset og det vil være enklere adgangskontroll i bygget og i de ulike delene av bygget.

Tjøme kirkestue/kirkekontor

Tjøme kirkestue er lokalet for kirkekontoret, inkluderer kontorplasser, en stor menighetssal, og kjøkken. Bygget ble oppført i 1987. Bygget leies ut i tillegg til private arrangementer og andre, og lånes ut til frivillige foreninger og lag hjemmehørende i Færder kommune.

Rehabilitering av tak samt montering av solcellepaneler (2024) NYTT 580'

Taket er fra byggeår 1987, det er flere svakheter i taktekking og allerede aktive lekkasjer. Levetiden på taket er overskredet og har behov for rehabilitering. Det vil samtidig bli montert solceller på bygget som vil gi et viktig bidrag mot det grønne skiftet.

Rehabilitering av tak og renner kr. 320'

Montering av solcellepaneler kr. 260'

Solcellepanelene har en beregnet årlig produksjon på 15 000kwh, dette utgjør 50% av energibehovet til bygningen.

Fredtun forsamlingslokale

Fredtun ble bygget i 1930, og fikk et tilbygg og ble renoveret utvendig i 1980. Tjøme menighetsråd overtok bygningen i 2012. Fredtun er et lokale som huser mange aktiviteter, som for eksempel leksehjelp, småbarns treff, gå-gruppe, konfirmantsamling, internasjonal gruppe, loppemarked med flere. Lokalet blir også leid ut til private samlinger, utstillinger og tilsvarende.

Rehabilitering av tak samt montering av solcellepaneler. (2024) NYTT 590'

Taket er opprinnelig fra 1980, deler av taket ble rehabilitert i 2015 etter store lekkasjer og råteskader på øst siden. Rundt 50% av takkonstruksjonen ble utbedret og gjenstående del står for tur.

Rehabilitering av tak, beslag, nedløp samt stillas, kr. 340'

Montering av solcellepanel kr. 250'

Solcellepanelene har en beregnet årlig produksjon på 15 900 kwh., dette utgjør 60% av energibehovet til Fredtun.

Gravplassforvaltning

Til sammen er det fem gravplasser i Færder kommune med om lag 13.000 graver. Navnede minnelunder (felles urnefelt) er etablert ved Nøtterøy kirkegård og Tjøme kirkegård. Totalt areal er om lag 113 dekar. I 2019 er utvidelse av Nøtterøy kirkegård ferdigstilt. Dette innebærer en økning på 200 urnegraver og 120 kistegraver som er retningsbestemte graver.

I 2023 blir pålegg om å skille overvann og spillvann på Tjøme kirkegård utført og i 2022 fikk gravplassene digitale kart.

Driftsbygg/lagerbygg Nøtterøy kirkegård (2024) 850'

I 2023 ble det utført forberedende grunnarbeider for utvidelse av lager/driftsbygning på Nøtterøy kirkegård. Det ble utarbeidet en godkjent vaskeplass for maskiner med oljeutskiller. Grunnarbeider for driftsbygg ble utført og binger for oppbevaring av masser ble etablert. Parkeringsplasser og arealer som ble berørt av grunnarbeider ble asfaltert. Tegninger og søknad på utvidelse av driftsbygning forventes utført høst 2023.

I 2024 starter arbeider med selve utvidelsen av driftsbygningen.

Driftsbygning/lagerbygg Nøtterøy kirkegård, Solcellepanel (2024) NYTT 430'

Driftsbygningen på Nøtterøy kirkegård har en flott beliggenhet med tanke på utnyttelse av solenergi. Bygningen er i god teknisk stand, det er ingen behov for ytterligere arbeider før montering av solcellepaneler. Foreløpige beregninger viser en estimert årlig produksjon på 33 500kwh, dette medfører at driftsbygget blir et pluss bygg som produserer mer energi en forbruket. Stadig økende andel av maskinparken går over fra fossil til fornybar energi, dette gjør at det forventes en økning i elektrisitetsforbruket på bygningen.

Omlegging steinmurer Nøtterøy (2024) 300'

Nøtterøy kirkegård felt E). Eldre steinmurer har behov for omlegging i enkelte områder. Nøtterøy: Muren nord på felt E begynner å rase ut pga. trær på innsiden og må omlegges.

Navnet minnelund – Nøtterøy – utvidelse (2025) 650'

I 2016 ble det opprettet en navnet minelund på Nøtterøy kirkegård. Minelunden har en kapasitet på 450 urnegraver. Navnet minelund har vært et populært tiltak med stadig økende bruk. Nær 60% av urnegravene brukt. Behovet for en utvidelse er minelunden er stort.

Utvidelse av minnelund utføres ved å lage en speilvendt kopi av eksisterende minelund. Det er ønske om kommunal tjenesteyting for å gjennomføre prosjektet.

Navnet minnelund – Hvasser (2026) 400'

Etter god erfaring og økende interesse fra navnet minnelund på Nøtterøy og Tjøme er behovet for også å få en navnet minnelund på Hvasser. Foreløpige planer omhandler en minnelund med totalt 200 plasser på Hvasser kirkegård.

Tjøme kirkegård syd, steinmurer har behov for omlegging i enkelte områder. Noe av muren mot vest begynner å helle utover og bør omlegges.

Skille overvann og spillvann på gravplassene på Gjervåg gravlund og Hvasser kirkegård (2026) 2000'

Gjervåg gravlund, Hvasser kirkegård

Færder kommune jobber for tiden med å skille spillvann og overvann på Tjøme. Tjøme kirkegård har mottatt pålegg og gjennomfører arbeid 2022/2023 for å rette dette. Basert på erfaringer fra Nøtterøy kirke er det likevel lagt inn prisoverslag i 2025 for arbeidet på Hvasser og Gjervåg. Det er likevel usikkerhet om arbeidet vil bli pålagt og derfor er prosjektene utsatt til 2026 i økonomiplan.

Estimatene er runde tall som må kvalitetssikres dersom arbeidet blir en realitet. Rørledninger på kirkegårdene er av eldre dato og det ville være klokt å skifte / oppgradere rørrnett samtidig.

Lagerbygg Gjervåg gravlund (2027) – UTSETTES - Ny behovsvurdering i 2026

650'

Lenge har lagerbygg på Tjøme vært oppført på økonomiplan. Formålet for bygget er å huse gravplass maskiner og utstyr (traktor, benker, porter, sesongutstyr, mm). Ved Tjøme kirkegård er det ikke tilstrekkelig areal for å plassere bygget her og plassering på Gjervåg har vært valgt ut. Et aktuelt område på Gjervåg har vært delvis opparbeidet, ved at trær er hogget og et grusplass opparbeidet. Det ble avdekket parkslirekne (problemart) på plassen som måtte bekjempes før bygget kunne bli oppført her og det har vært fokus i 2021-2023.

Etter en større vurdering er det ønske om å se dette behovet i sammenheng med driftsbygning på Nøtterøy. Derfor er prosjektet utsatt i økonomiplanperioden til 2027, og prosjektet for opparbeiding av driftsbygning på Nøtterøy er delvis fremskyndet. Om det fortsatt er behov for bygget etter driftsbygningen på Nøtterøy er opparbeidet må tas stilling til. Se også beskrivelse for prosjekt lagerbygg Nøtterøy kirkegård.

Beplantningsplan Nøtterøy kirkegård (utsatt 2027) Skift hekk

800'

Granhekkene langs og på kirkegården må skiftes ut. 500' vil gå til å erstatte granhekk mot Tandstadveien med støyskjerm med beplantning på innsiden, inkl. arbeid med å fjerne hekk og å sette opp støyskjerm, samt innkjøp av og arbeid med beplantning. Resterende er for årlig innkjøp av planter til resten (mellom felt 10 og 11, langs felt 14 og 15, og langs felt U1), inkl. hekk mot steinhugger ved urnefelt.

Klokketårn – Gjervåg inkl. automatisk ringeanlegg (utsatt 2027)

400'

Nåværende klokketårn trenger oppgradering i form av å kle klokketårnet med samme kledning som toalettbygg/spiserom. Pr i dag er det klokker med tau, det ønskes automatisering av klokkene til å styres av begravelsesbyrå / kirketjener.

Det er nå begrenset kapasitet for nye graver på Tjøme kirkegård og det er å forvente at flere vil henvises til Gjervåg gravlund i fremtiden. Derfor er det viktig at både klokketårnet og ringeanlegg er oppgradert når det forventes større bruk.

Handlingsplan 2024 og Økonomiplan 2024-2027 viser stipulert behov i Færder kirkelige fellesråd

	13.06.2023						
							Alle tall er i kr 1000 (eks mva)
Investerings - Rehabiliteringstiltak	Rev B2023	Forventes overført 2024	2024	2025	2026	2027	2024-2027
Egenkapital pensjon							
Egenkapital overføring (Finansiert ved overføring fra drift)	130		130	135	135	140	540
Sum Egenkapital pensjon	130	0	130	135	135	140	540
Nøtterøy kirke							
Kirketjener sakristi	300	10					0
Sydportal - Kulturminne	200	200	200				200
Pilotprosjekt kalk	370	200	200				200
Utvendig sandblåsing, hutting av kirken			1 200				1 200
Våpenhus rehabilitering (stripping, kalking)				550			550
Nøtterøy kapell - SD anlegg, energioptimalisering				500			500
Inventar konservering + fast inventar overflatebehandling					500		500
Sum Nøtterøy kirke	870	410	1 600	1 050	500	0	3 150
Teie kirke							
Energibrønner, varmpumpe			1 400				1 400
Modernisering av el-tavle				350			350
Digitalt nøkkelsystem				200			200
Solcellepaneler			700				700
Rehabiliteringstiltak (kjøkkenoppgr. Div.)					200	200	400
Sum Teie kirke	0	0	2 100	550	200	200	3 050
Torød kirke							
Varmestyring, Varmeanlegg	100	100	500	0			500
Ny belysning i kirkerom			50	350			400
Brannsløkkeanlegg					100	500	600
Sum Torød kirke	100	100	550	350	100	500	1 500
Veierland kirke							
Ny kledning og rehabilitering av vinduer og dører	300	300			800	500	1 300
Sum Veierland kirke	300	300	0	0	800	500	1 300
Tjøme kirke							
Områdebelysning utvendig: Fasade og kirkegård	200	-90					0
Sprinkleranlegg/ ny hovedvannledning inn (brannvann)	2 000	1 900		5 000			5 000
Utstillingsmonter, lager og oppgradering sakristi.				350			350
Toalett - Tjøme kirke				600			600
*Utvendig vegger - erstatte sementfugene - traggegavler-kor-			800	800	1 600		3 200
Nytt varmeanlegg, inkl. stikkledning og el-arbeid						750	750
Inventar konservering (tilstandsrapport NIKU)						600	600
Sum Tjøme kirke	2 200	1 810	800	6 750	1 600	1 350	10 500
Hvasser kirke							
Oppgradering av sakristier	100	100		300			300
Brannsløkkeanlegg					100	500	600
Sum Hvasser kirke	100	100	0	300	100	500	900
Borgheim menighetscenter/kirkekontor							
Energistyring og varmekilder BMS							0
Digitalt nøkkelsystem							0
Sum Borgheim menighetscenter	0	0	0	0	0	0	0
Tjøme kirkestue/kontorer: Rehabilitering tak/solceller			580				580
Fredtun: Rehabilitering tak/solceller			590				590
Sum Tjøme kirkestue/Fredtun	0	0	1 170	0	0	0	1 170
Kirkegårder/Gravplasser							
Pålegg om å skille overvann og spillvann/brannvann - Tjøme	1 580	170					0
Driftsbygg/lagerbygg Nøtterøy kirkegård	850		850				850
Elektrisk bil til gravplass	180						0
Kildesortering til gravplass	700						0
Omlagging steinmur/steingjerde felt E Nøtterøy kirkegård			300				300
Navnet minnelund Nøtterøy, utvidelse/nytt felt* (tjenesteyting)				650			650
Navnet minnelund Hvasser* (tjenesteyting)					400		400
Pålegg om å skille overvann og spillvann - Hvasser kirkegård					1 000		1 000
Pålegg om å skille overvann og spillvann - Gjervåg gravlund					1 000		1 000
Omlagging steinmur Tjøme kirkegård syd/ utskifting hekk					500		500
Beplantningsplan. Nøtterøy kirkegård						800	800
Lagerbygg Gjervåg gravlund (prosjektering/bygging)						650	650
Klokketårn - Gjervåg. Inkl. automatisk ringeanlegg						400	400
Solcellepaneler driftsbygg			430				430
Sum gravplasser	3 310	170	1 580	650	2 900	1 850	6 980
Sum investeringer	7 010	2 890	6 760	9 785	6 335	5 040	27 920
Finansiering							
Vedtatt komm. bevilgninger i økonomiplan (*)	-4 400		-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-20 000
Overføring av ubrukte midler inv. fond (estimert)	-3 050		-2 890	-500		0	-3 390
Bruk av fondsmidler, herunder:	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av KF disp fond (se også overføring av ubrukte midler)							0
Bruk av KF maskinparkfond			0				0
Bruk av KF gravplassfond			0				0
							0
Tjenesteytingsavtale Færder kommune							
Kalkulatorisk kostnad og - inntekt				650	400		
Tilskudd fra andre (Riksantikvaren, Enova)	15		-350	-1 000			-1 350
Overføring fra drift (Egenkap pensjon)	-130		-130	-135	-135	-140	-540
Sum finansiering	-7 580	0	-8 370	-6 635	-5 135	-5 140	-25 280
Udekket finansieringsbehov (utover tidligere vedtatt*)	-570		1 610	-3 150	-1 200	100	2 640
Justert anmodning - Finansieringsbehov kommunen i økonomiplan perioden:			-3 390	-8 150	-6 200	-4 900	-22 640